

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності __071 «Облік і оподаткування»_____

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою __Облік і аудит_____

(назва освітньої програми)

**на тему: Облік, аналіз та аудит розрахунків з постачальниками та
підприємцями на прикладі ОНЕУ».**

(назва теми)

Виконавець:

Студент ФМОІТ 42 групи

Тутаров Андрій Павлович _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Тетяна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Умови діяльності сучасних підприємств нерозривно пов'язані з процесом розрахунків різних контрагентів. Найбільш критична позиція в цих розрахунках у підрядників і постачальників, оскільки процес постачання є основним процесом господарського обороту активів компанії.

Під час здійснення господарської діяльності суб'єкти господарювання закупають різноманітні товарно-матеріальні цінності, без яких неможлива організація виробничих процесів – матеріали, добрива, паливо, малоцінні та швидкозношувані предмети, насіннєвий матеріал тощо. Такі придбання зазвичай здійснюються на основі відстрочки платежу і, отже, створюють кредиторську заборгованість перед постачальниками, яка має бути належним чином відображена в бухгалтерських книгах, а виплати постійно контролюються. З часом несвоєчасна сплата тягне за собою сплату різноманітних штрафів і навіть може стати підставою для визнання компанії банкрутом.

Питанням організації обліку та контролю розрахункових відносин з постачальниками та підрядниками завжди приділялась значна увага багатьма науковцями. Зокрема ці питання вивчали Сирцева С.В.[1], Басюк А.А. [2], Демченко Я.М. [3], Литвиненко В.С.[4], Долбнєва Д.В.[5], Калюга Є.В.[6], Бутинець Ф.Ф. [6], Власюк Г.В. [7], Горицька Н.Г. [8] та інші. Недослідженими залишаються окремі питання щодо створення організаційної системи розрахункового обліку, яка забезпечить оперативне прийняття управлінських рішень у процесі забезпечення матеріальними цінностями сільськогосподарських підприємств. Бездоганний облік і контроль розрахункових відносин забезпечує своєчасність платежів, координацію грошового обігу, дотримання валютної дисципліни. Ефективність управлінських рішень залежить від достовірності, своєчасності, об'єктивності та доступності даних, що надаються керівництву. Це визначає актуальність обраної теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування організаційно-методичних аспектів обліку і контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Досягнення мети зумовило постановку і вирішення наступних **завдань**:

- розглянути сутність, значення, форми розрахунків з постачальниками і підрядниками;
- оцінити та визнати зобов'язань з постачальниками і підрядниками;

- визначити проблеми обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками на підприємстві;
- дослідити загальну економічну характеристику ОНЕУ;
- визначити організацію обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками у ОНЕУ;
- навести шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками в установі;
- дослідити організацію та практику проведення аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками в установі;
- визначити напрями вдосконалення діючої системи обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку і контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві та їх удосконалення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних засад організації обліку і контролю розрахунків з постачальниками і підрядниками та їх удосконалення на підприємстві.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених задач в роботі були використані такі методи: порівняльний, абстрактно-логічний, розрахунково-конструктивний, діалектичний метод пізнання, системний підхід, методи аналізу і синтезу.

Інформаційні джерела. Для дослідження було використано нормативні матеріали по даній темі, підручники, навчальні посібники, періодичну літературу, річні звіти підприємства, статистичну звітність, дані бухгалтерського та оперативного-технічного обліку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (37 найменувань) та додітків. Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок.

Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 2 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками**» розглядаються сутність, значення, форми розрахунків з постачальниками і підрядниками; оцінено та визначено зобов'язань з постачальниками і підрядниками; визначено проблеми обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками на підприємстві.

У другому розділі «**Практика обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками**» досліджено загальну економічну характеристику ОНЕУ; визначено організацію обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками у ОНЕУ; наведено шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками в установі.

У третьому розділі «**Теорія та практика: аудиту і аналізу обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками**» досліджено організацію та практику проведення аудиту розрахунків з постачальниками і

підрядниками в установі; визначено напрями вдосконалення діючої системи обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було розглянуто тему «Облік, аналіз та аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками на прикладі ОНЕУ» та зроблено наступні висновки:

1. Розрахункові зобов'язання підприємств перед постачальниками і підрядниками - це короткострокова заборгованість, що виникла в процесі постачання продукції або надання послуг. Така заборгованість погашається згідно з укладеними з постачальниками або підрядниками договорами купівлі-продажу товарів. Кредиторська заборгованість підприємств і організацій найчастіше виникає внаслідок невиконання установою своїх зобов'язань.

2. Потенційні зобов'язання поділяються на заставні та умовні зобов'язання. Гарантії - це зобов'язання, сума або терміни погашення яких не визначені на дату балансу. Умовні зобов'язання - це зобов'язання, які можуть виникнути в результаті минулих подій, і їх існування може бути підтверджено лише тоді, коли відбудуться або не відбудуться одна або більше майбутніх невизначених подій, які підприємство не може повністю контролювати. Поточні зобов'язання відображаються в балансі шляхом погашення — недисконтованих сум грошових коштів або їх еквівалентів, сплачених для обслуговування боргів у ході звичайної діяльності.

3. Для реалізації цих функцій на великих підприємствах рекомендується створити спеціальний відділ кредитного контролю за принципом незалежності. У роботі цього відділу важливо поєднувати бажання підтримувати комерційні відносини з клієнтом із зусиллями, спрямованими на повернення боргів.

4. Одеський національний економічний університет – один із провідних вищих навчальних закладів України, заснований у 1921 році для підготовки висококваліфікованих спеціалістів з економіки та проведення наукових досліджень з економічних проблем у цілому. Сьогодні Одеський національний економічний університет готує висококваліфікованих фахівців за 12 економічними напрямками та 24 освітніми програмами (спеціальностями). Підготовку студентів здійснюють 5 факультетів і 22 кафедри університету.

5. Проведені дослідження показують, що комплексний та аналітичний облік у досліджуваних економіках в основному ведеться згідно з чинним законодавством, хоча має певні порушення. Зокрема, ми вважаємо, що для уникнення помилок необхідно, крім обліку розрахунків кожного

постачальника чи підрядника, обліковувати кожен документ і договір відповідно до вимог інструкції.

6. На нашу думку, запровадження аркуша документообігу та контролю за його дотриманням, відображення в передоплаті постачальників і підрядників передбачено виключно за цей рахунок, запровадження використання корпоративних банківських пластикових карток та газових карток, застосування запропонованого субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками і підрядниками» полегшить і прискорить розрахунки з постачальниками і підрядниками за отримані товари та послуги та сприятиме кращій організації кредиторської заборгованості Одеського національного економічного університету.

7. Проведені дослідження в ОНЕУ, показують, що рівень внутрішнього контролю за станом розрахунків з постачальниками і підрядниками в господарстві недостатньо високий, щоб виявити всі дефекти. Реалізація запропонованих нами організаційно-методичних напрямів удосконалення внутрішнього та зовнішнього контролю за станом розрахунків з постачальниками та підрядниками в досліджуваних економіках забезпечить керівництво підприємства якісною та своєчасною інформацією для прийняття управлінських рішень, а також сприятиме підвищенню платіжної дисципліни в підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сирцева С. В. Напрями вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків із контрагентами. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаїв, 2016. С.1001-1005.
2. Басюк А. Удосконалення аналітичного обліку розрахунків з контрагентами в умовах його автоматизації. URL: <http://www.rusnauka.com>
3. Демченко Я. М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. Вип.1. С.96-108.
4. Литвиненко В. С. Актуальні проблеми та шляхи покращення обліку розрахунків з покупцями та замовниками. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в управлінні господарською діяльністю та оподаткуванням підприємств : збірник тез доповідей всеукр. студ. наук.-практ. конф. 12 травн. 2016 р. Київ, 2016. С. 221-223.

5. Долбнєва Д. В. Шляхи удосконалення обліку розрахунків з контрагентами. *Економіка, управління, фінанси: теорія і практика*. Вінниця, 2015. №3. С. 72–74.
6. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2014. 360 с.
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Житомир: ПП Рута, 2006. 832 с.
8. Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. *Держава та регіони*. 2019. № 5. С. 40–44.
9. Горицька Н. Г. Новий бухгалтерський облік. К.: ООО Редакція газети «Бухгалтерія. Податки. Бізнес», 2019. 256 с.
10. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2009. 670 с.
11. Офіційний сайт ОНЕУ. URL: <http://oneu.edu.ua/>
12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 «Зобов'язання», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 11.02.2000р. № 85/4306. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>
14. Податковий Кодекс України від 21 грудня 2010 року № 2542-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
15. Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженій Постановою Правління НБУ від 21.01.2004 № 22. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
16. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Перекл. з англ. за ред. С.Ф. Голова. Київ: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. 736 с.
17. Югас Е.Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками. *Економічний вісник університету*. 2011. № 17/2.

18. Постанова Управління Національного банку України «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» № 148 від 29 грудня 2017 року.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>

19. Аркатова І.В. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Економічні науки. URL: <https://nauka-online.com/wpcontent/uploads/2020/12/Arkatova.pdf>

20. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль суть і зміст. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2010. № 2(44). С. 31-42.

21. Васнецов С.Г. Бартер: оподаткування та бухгалтерський облік. *Все пробухгалтерський облік*. 2011. № 74. С.5-8.

22. Демченко Я.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. Вип. 1. С. 96-108.

23. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: навч. посібник. 2-е вид. перероб. і доп. К.: Знання, 2010. 327 с.

24. Дугар Т.Є. Умови визнання заборгованості при обліку розрахункових операцій. *Економіка АПК*. 2010. №2. С.120-123.

25. Завгородній В.П. Автоматизація бухгалтерського обліку, контролю, аналізу та аудиту. К.: А.С.К., 2001. 768с.

26. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління Національного банку України №22 від 21.01.2004. *Бухгалтерія*. 2009. № 27. С.22-58.

27. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291. *Головні нормативні документи для бухгалтера: практичне керівництво «Бібліотека баланс»*. 2016. № 2. С. 25 – 101.

28. Кантерман О. Порядок укладання госпдоговору. *Баланс*. 2017. № 36. С. 3-6.
29. Кантерман О. Як змінити умови або строк дії госпдоговору. *Баланс*. 2017. № 36. С. 6-8.
30. Кравець В. Перспективи здійснення безготівкових розрахунків в Україні. *Банківська справа*. 2010. № 6. С.3-8.
31. Матвієць С.Г. Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками і підрядниками. *Баланс*. 2009. № 13. С. 45-52.
32. Омельницька З. Інвентаризація розрахунків з контрагентами. *Річна інвентаризація – 2015: проводимо правильно: практичне керівництво «Бібліотека баланс»*. 2015. № 19. С. 58 – 62.
33. Омельницька З. Розрахунки з покупцями та постачальниками. *Енциклопедія бухгалтерських проведень: практичне керівництво «Бібліотека баланс»*. 2016. № 10. С. 54 – 57.
34. Ошкано В.М. Форма і зміст розрахункових документів. *Баланс*. 2010. № 28. С. 54-56.
35. Пісочний С. Паливо на підприємстві: від придбання до списання. *Все про бухгалтерський облік*. 2012. №3. С.5-10.
36. Побережець О.В. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2017. Вип.4(57). С. 138-141.
37. Погрібна О.П. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками запасів на агропромислових підприємствах. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 1. С. 186-192.
38. Черкашина Т. В., Іваннікова О. В. Вдосконалення бухгалтерського обліку як основної складової системи внутрішнього контролю на підприємстві. *Науковий вісник ОНЕУ: збірник наукових праць*. ОНЕУ. Одеса: 2019, № 6 (269), с.194-208 DOI: 10.32680/2409-9260-2019-6-269-194-208

39. Черкашина Т. В., Іваннікова О. В. Бухгалтерський облік як основна складова системи внутрішнього контролю на підприємстві: проблемні аспекти та напрямки вирішення. *Науковий вісник ОНЕУ: збірник наукових праць. ОНЕУ*. Одеса: 2021, № 5-6 (282-283), с.143-152